№ 11 Յունվարի 30 (Փետրվարի 11) 1879 Յունվարի 30 (Փետրվարի 11) № 11

ՈՒՐԲԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Տարեկան գինը 10 բուբլի, կես տարվա՝ 6 բուբլի

Թերթը լույս է տալիս մեկ անգամ յուրաքանչյուր շաբաթվա մեջ։

Աշխատակցությունները ընդունվում են ռուսերեն լեզվով։
Redaktor-Izdatel „Mesrop"

ՄԵՍՐՈՊ

Խմբագրատունը բաց է առավոտյան 10—3 ժամ (Բացի կիրակի և տոն օրերից)։

Աշխատակցությունն ընդունվում է ամեն ոք լեզվով

Աշխատակցությունների համար վճարում են խրախուսելու բառերի 2 կոպեկ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Վերջապես ընտրվեցաւ։—Ներքին տեսութիւն։ Նամակ Ալիսգիրքից։ Նամակ Խրատարանից։ Նեղոսի լուրերը։—Արտաքին տեսութիւն։ Ֆրանսիա։—Մյուսներ։ Հեռագիրներ։—Աշխատակցութիւններ։—Տեղեկություններ։—Բառարան։ Մատենագրութիւն։

ՎԵՐՋԱՊԷՍ ԸՆՏՐՎԵՑԱՒ

Յունվարի 28-ին վերջապես ընտրվեցաւ Թիֆլիսս քաղաքի բաղաքագլուխ, Է. Ս. Կարգանով։

Ընտրված քաղաքագլուխը մեր կանոնիզատոր չէր։ Մեր ընթերցողները գիտեն թէ ով էր մեր կանոնիզատոր։ Դա մեզանից ոչ մի անգամ չի բուէարկվեց։

Այժմ մեծամասնութեան ընտրվածի մասին, թէև դա գեռ չէ հաստատվել կառավարութենից, մենք չենք կասելու ոչ վատ, ոչ էլ լաւ ասել....

Մենք կը սպասենք թէ դա ի՞նչպէս պէտք է կատարի իր պաշտօնը։

Մի բան միայն պարզ երևեցաւ վերջին ընտրութիւններից, որ Թիֆլիսի ժողովուրդը գեռ չեն հասել զարթուցման այն աստիճանին որ քաղաքագլխի պաշտօնի համար մեր թեռուլիգենցիային պատկանող մի երիտասարդին ընտրեն։ Իսկապէս երիտասարդները, որոնք քուէարկութեան ժամանակ պ. Կարգանովի հակառակորդներ էին, ասացան սև բուէներ....

Պ. Կարգանով յայտնի է որպէս գործունեայ մարդ, ընդունակ կապալառու, գործնական միտնաւոր,—բայց այդ չէ նշանակում որ նա կարող է լինել ընդունակ քաղաքագլուխ անուանու։

Ազգասէր ցոյց կը տայ կարող է նա այդպէս օրը այն լինել, թող որ սպասվում էին Պ. Կիսլիանովից, և որի պակասութեան պատճառով գժգոհ էին նախկին քաղաքագլխից, կը լինի նա այդպէս զարթնած քաղաքագլուխ, քաղաքային անուանս,—այդ կը տեսնենք ապագայում։

Միայն մի բան հաստատութեամբ կարող ենք ասել, որ պ. Կարգանով որպէս նախագահ,—և մենք նրան շատ անգամ, նայն իսկ նոյեմբերումն Դումայի մէջ նախագահ տեսանք,—անընդունակ է որպէս նախագահ։ Դա իր հարկէ մեծ պակասութիւն է։

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԱԼԻՍԳԻՐՔԻՑ

7 յունվարի

Մեր ուսումնարանական կրպակները ասպիսան նեղասիրտ էին քիչուց 1878 թուականը։ Մեր հոգաբարձուները, կամ ասենք մեծ հոգաբարձուն,—որովհետև երկրից միայն իր գործով ստանալի գրագիրն է,—միայն ոչինչ չէ ցնցում և երեսի մեջ համար է քնարված, մեռնում է միայն երբորդը—յատա գիտություններ էր կրում կրպակավարները ստանալու ժամանակներն։ Կրպակներից իրարանցիչը նրան հաստատեցաւ սեփականություն համարելով, չէր ուզում ընդունել վճարել վարձատրումը։ Այսպէս որոշեց կապարով տալ այդ կրպակները։

Այդ մասին թղթատուություն տրվեցաւ ստացված է հանձար կառավարությունից։ Մի անձից ստացված է 334 բուբլի մի տարվա ուսումնական քառամսեակի համար, (տարեկան 2500 բուբլու հաշվով)։

Այսինքն 25-ին կապարաս այդ մասին ամրագրություն, և վաղը (26-ին) կը լինի կերպարանափոխություն և երեսի կը ձեռք վերադարձնեն ունի վրա։ Միանգամից 1400 բուբլու չափերի գումարի ուսանողը ի հարկի ուրախությունից է ուսումնարանի համար, բայց սեռանենք թիչ սեռան կը վարվի կապարաստ կրպակավարների հետ։ անկարելի է մինչև որ դրանց գնելը իրանց մոլորությունն հասկացած կը լինեն։

Այսպես մեր ուսումնարանի մուտքը և ծախքը մատուցագրվում։ Մուտքը 1879 թվին։ Բաստանչիներ ուրախանալուց 300 բուբլի, Մոսկվայանակ պ. Ցարենանցից 150 բ., Ս. Գրիգի եկեղեցուց 50 բ., թաղականությամբ ուսանողներից 800 բ., ուսումնարանական կրպակներից 2500 բ.։ Ընդամենը 3830 բ.։ Ծախքը։ 5 ուսուցչներին և մի ուսուցչուհուն վճարվում է 1052 բ. ուրիշներց ուսումնարանի բնակարանի վարձ 120 բ., երբեմն ուսումնարանաց պահապաններին 130 բ., վառելիք և այլն և այլն 178 բ.։ Ընդամենը 2100 բ. գուցե գալով մնացածից կը մնաց 1700 բուբլի որով կարելի կը լինի մի արիանուշ տեսուչ և մի ուսուցչի նշանակել։ Բացի դրանից ուսումնարանը ունի 1800 բուբլի վարձ, որը ասվածները մենք չենք հաշվում մի քանի տարիներ ուսանողների պատճառով։ Անկարելի է որ ասենք մենք կը ցանկանայինք ուսումնարանի յուսալի դիմությունը, բայց մի պէտք է ասենք ուսուցիչներ հրավիրել, ուսումնարանը բարեկարգել։ Ցաստանք որ այն անձինք, որոնք այնքան ուսումնարանի նեղամտանելը ասելացնել, կը հարան և ուսումնարանի ապագայ գրությունն վրա։ Կարդ և մի հանգամանք, այն է թէ կրպակների վարձանելը գուցէ ցանեանան։ Ցանկալի էր որ այդ կրպակները մի քանի տարով չարունակ կապարով տրվելին որպէս զի հոգաբարձությունը կարողանար գուցանել իր ապագայ նեղամտանելը և ցաստ այնամ վարվել։ 25-ին ամրագրությունն միջոցին մեր ազգանիցից միայն գուրս է գալիս և յայտնում է որ երբեմն քաղաքային պարտեզի մէջ գտնված մի փոքրիկ տունը, որը հոգաբարձությունը տաս տարի առաջ գնել է և տուած է նեղել վարձով և որը այժմ կապարով տուած կրպակների հետ է հարված, իրեն է և տրվելու հոգաբարձությունը իրաւունք չունի նրան կապարով տալու։ Այդ տեսակով յայտնությունը ապշեցրեց հասարակությունը և մի քանիսը որոնք յայտնի էր գործի նշանակությունը, սկսեցին հարց ու փորձ անել նրան թէ թիչ հանգամանքով նա նեղաք է թերել այդ տունը, որի գլխի նա պատասխանում է որ տունը իրեն է և թէ հարկաւոր չէ զարմանում նա իր ասածը կապարարանել։ Վերջապես հոգաբարձուներից մինը թերում է լինում տան վարձակալը որի մէջ վարձակը ասում է որ նա Ալիսգիրքի ս. Մեսրոպեան ուսումնարանին պատկանած այդ տունը վարձել է...և այլն։ Այդ վարձակալի տակ վիճաբանի թուում տարարարել է և նրա տունց որդին (35—40 տարեկան)։ Երբ նրան նշմարեցին որ թէ տունը իրեն է թէ ինչպէս նրա որդին տարարել է այդ թղթի վրա, որի մէջ պարզ տարված է որ տունը պատկանում է ուսումնարանին, նա պատասխանեց որ որդին այլնչ չէ հասկանում.... Ա՛յ, այդ պարտը կամ հասարակությունը տարարում է կարդում, պարզելու թէ նրա տունն մի ասածը հասարակությունը մարդուր գրում տեղ կը գտնի, կամ թիչը չէ ուզում հասկանալ որ իր որդու հասկացողությունը յատակի հասկացողությունից գերազանց է։ Այս, հայի որդին, եղբայրը, ազգականները կարող են տալու, գիտեմ թէ ինչպէս էին պատանեմում վարվել նրա յանձը։ Նուն յարաբերությունը հնչո բան չէ և յայտ ունենք որ յատակ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄԵՍՏՆԱՆԱՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Die Armenier. — Franz v. Löher (Wiener Abendpost № 255—258 Beilage 1878)—ՀԱՅԵՐ։ Հեղ. ՖՐԱՆՑ ՖՕՆ ԼԵՅՇԵՐ

I

Վիեննայի գերմանական «Wiener Abendpost»-ը տպագրել տարվաց նոյեմբեր ամսին հրատարակեց յայտ հասարակի մէջ մի երկար և յատ հետաքրքիր յոդուած վերոյշեալ վերնագրով։

Մենք գիտություն չունենք տարբել յոդուածը թարգմանելց, բայց այն տեղերը, որոնք ընդհանրապէս յայտնի են, ինչպէս հայոց պատմության և գրականության վարի նեղությունը գուցա ցցելով, կարդասանենք քաղաքանք, անել կամ տարբերությունները թարգմանել այն կարդերը, որոնց հեղինակը իր հայեացքներ է յայտնում հայոց ազգի մասին։

Լինչպէս մարդկանցի մէջ, այնպէս էլ ազգությունների մէջ, ասում է նա, լինում են գերազանցները, որոնք թէև չատ, բայց ունեն թէ իրենի ընդարձակ և մեծ գործունեություն։ Այդ տեսակ երեսներ, կամ ազգեր Ասիայի մեջ մեծ գործունեություն ունեցան։ Հայերը, որոնք քուէարկութեան ժամանակ պ. Կարգանովի հակառակորդներ էին, ասացան սև բուէներ....

Պ. Կարգանով յայտնի է որպէս գործունեայ մարդ, ընդունակ կապալառու, գործնական միտնաւոր,—բայց այդ չէ նշանակում որ նա կարող է լինել ընդունակ քաղաքագլուխ անուանու։

Ազգասէր ցոյց կը տայ կարող է նա այդպէս օրը այն լինել, թող որ սպասվում էին Պ. Կիսլիանովից, և որի պակասութեան պատճառով գժգոհ էին նախկին քաղաքագլխից, կը լինի նա այդպէս զարթնած քաղաքագլուխ, քաղաքային անուանս,—այդ կը տեսնենք ապագայում։

Միայն մի բան հաստատութեամբ կարող ենք ասել, որ պ. Կարգանով որպէս նախագահ,—և մենք նրան շատ անգամ, նայն իսկ նոյեմբերումն Դումայի մէջ նախագահ տեսանք,—անընդունակ է որպէս նախագահ։ Դա իր հարկէ մեծ պակասութիւն է։

Գ. Ա.

Ինչպէս մարդկանցի մէջ, այնպէս էլ ազգությունների մէջ, ասում է նա, լինում են գերազանցները, որոնք թէև չատ, բայց ունեն թէ իրենի ընդարձակ և մեծ գործունեություն։ Այդ տեսակ երեսներ, կամ ազգեր Ասիայի մեջ մեծ գործունեություն ունեցան։ Հայերը, որոնք քուէարկութեան ժամանակ գուցա ցցելով, կարդասանենք քաղաքանք, անել կամ տարբերությունները թարգմանել այն կարդերը, որոնց հեղինակը իր հայեացքներ է յայտնում հայոց ազգի մասին։

Լինչպէս մարդկանցի մէջ, այնպէս էլ ազգությունների մէջ, ասում է նա, լինում են գերազանցները, որոնք թէև չատ, բայց ունեն թէ իրենի ընդարձակ և մեծ գործունեություն։ Այդ տեսակ երեսներ, կամ ազգեր Ասիայի մեջ մեծ գործունեություն ունեցան։ Հայերը, որոնք քուէարկութեան ժամանակ գուցա ցցելով, կարդասանենք քաղաքանք, անել կամ տարբերությունները թարգմանել այն կարդերը, որոնց հեղինակը իր հայեացքներ է յայտնում հայոց ազգի մասին։

Լինչպէս մարդկանցի մէջ, այնպէս էլ ազգությունների մէջ, ասում է նա, լինում են գերազանցները, որոնք թէև չատ, բայց ունեն թէ իրենի ընդարձակ և մեծ գործունեություն։ Այդ տեսակ երեսներ, կամ ազգեր Ասիայի մեջ մեծ գործունեություն ունեցան։ Հայերը, որոնք քուէարկութեան ժամանակ գուցա ցցելով, կարդասանենք քաղաքանք, անել կամ տարբերությունները թարգմանել այն կարդերը, որոնց հեղինակը իր հայեացքներ է յայտնում հայոց ազգի մասին։

Լինչպէս մարդկանցի մէջ, այնպէս էլ ազգությունների մէջ, ասում է նա, լինում են գերազանցները, որոնք թէև չատ, բայց ունեն թէ իրենի ընդարձակ և մեծ գործունեություն։ Այդ տեսակ երեսներ, կամ ազգեր Ասիայի մեջ մեծ գործունեություն ունեցան։ Հայերը, որոնք քուէարկութեան ժամանակ գուցա ցցելով, կարդասանենք քաղաքանք, անել կամ տարբերությունները թարգմանել այն կարդերը, որոնց հեղինակը իր հայեացքներ է յայտնում հայոց ազգի մասին։